

TIPY Z KNIHOVNY KNIHOVNICKÉ LITERATURY

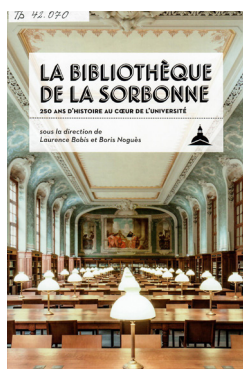

GABER, Sarah, ed., HÖPPNER, Stefan, ed. a HUNDEHEGE, Stefanie, ed. *Provenienz: Materialgeschichte(n) der Literatur*. Göttingen: Wallstein Verlag, 2024. 375 stran. Kulturen des Sammelns. Akteure, Objekte, Medien; 9. ISBN 978-3-8353-5775-4.

Provenience je dnes jedním z ústředních témat sbírkových a paměťových institucí. Nejen muzea a galerie, ale i knihovny a archivy se stále více potýkají s otázkou legitimacy původu a cest svých fondů v prostoru a čase. Studium provenience přispívá k uspokojení poptávky po větší transparentnosti, osvětluje souhru mezi soukromými sběratelskými zájmy, institucionálními sběratelskými politikami, komerčním knižním obchodem a literární vědou. Tato publikace zkoumá klíčové aspekty tématu: aktéry zapojené do soukromého a veřejného sběratelství knih, nástroje výzkumu provenience a literární a vědecký diskurz obklopující provenienci. Zahrnuje také případové studie k jednotlivým autorům a správě jejich literárních pozůstalostí od roku 1700 do současnosti (J. W. Goethe, Friedrich Schiller, Bettina von Arnim, Theodor Fontane, Stefan Zweig a další, k tomu zvláštní téma knihoven žen-šlechticů). K okruhu témat patří také otázka uloupených statků včetně přemísťování a knižních ztrát v období nacistické nadvlády. Jeden z příspěvků pojednává o Washingtonské konferenci o umění ukradeném nacisty, jíž se v roce 1998 zúčastnili zástupci 44 států a která přijala tzv. Washingtonské principy (*Washington Principles on Nazi-Confiscated Art*). V neposlední řadě publikace zkoumá „estetiku provenience“ a demonstruje potenciál znalostí o transferech a aktech aropriace knih a rukopisů pro transformaci jejich čtení.

Signatura je Xa 42.844.

**https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000097855&local_base=KKL
Kniha je dostupná také jako elektronická publikace v režimu open access (<https://www.wallstein-open-library.de/9783835357754-provenienz.html>).**

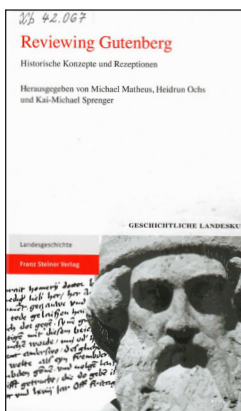
BOBIS, Laurence, ed. a NOGUÈS, Boris, ed. *La Bibliothèque de la Sorbonne: 250 ans d'histoire au cœur de l'Université / sous la direction de Laurence Bobis, Boris Noguès*. Paris: Éditions de la Sorbonne, 2021. 439 stran. Histoire de la France aux XIXe et XXe siècles, 87. ISBN 979-1-03-510621-8.

Knihovna Sorbonny, dědička knihovny pařížské univerzity otevřená v roce 1770, je jednou z výjimečných a dynamických institucí, kde se v průběhu času nashromáždila široká škála funkcí a využití. Po více než dvě století sloužila a nadále slouží především studentům a profesorům pařížských univerzit. Díky svým historickým sbírkám, ústřednímu postavení ve francouzském univerzitním systému v 19. století a místu v paměti generací studentů, kteří ji navštěvovali, se však stala také památkou. Cílem knihy je vylíčit tuto

obzvláště bohatou a složitou historií prostřednictvím série hesel, která čtenáři umožní orientovat se v dějinách instituce, od zakládajících projektů v roce 1765 až po plány z roku 2013, kdy se knihovna otevřela po rozsáhlé renovaci (2010–2013). Přibližně třicet přispěvatelů, kteří se na publikaci podíleli, se zaměřilo na ilustraci života sbírek, připomenutí uchovávaných pokladů, darů, práce knihovníků, některých klíčových osobností a proměnlivých vztahů se sousedními institucemi, ať už partnery nebo rivaly.

Signatura knihy je Tb 42.070.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000094259&local_base=KKL

MATHEUS, Michael, ed., OCHS, Heidrun, ed. a Sprenger, Kai-Michael, ed. *Reviewing Gutenberg: historische Konzepte und Rezeptionen*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, [2021], ©2021. 378 stran. *Geschichtliche Landeskunde; Band 76*. ISBN 978-3-515-12186-6.

Johannes Gutenberg, nejslavnější syn města Mohuče (Mainz), po němž byla pojmenována univerzita obnovená v roce 1946, je jako historická postava překvapivě málo zdokumentován, a to navzdory trvalé fascinaci, kterou vzbuzuje. V roce 1998, kdy se vzpomínalo 550 let od jeho skonu, byl nazván „mužem tisíciletí“. Mnoho otázek týkajících se jeho života je však stále nezodpovězeno. Gutenbergova kariéra vynálezce první evropské typografické tiskařské metody byla vzhledem k nedostatečné a vágní dokumentaci z patnáctého století dlouho zamlžena odvo-

zenými vyprávěními a vědeckými dohady. Katedra historie mohučské univerzity společně s Ústavem pro regionální dějiny zorganizovala na téma „Muž tisíciletí“ interdisciplinární sympozium. Jejich společným cílem bylo provést „revizi Gutenberga“: vyvrátit přetrvávající klíše, zpochybnit slabě podložená či nepodložená tvrzení, otestovat hypotézy, prozkoumat často citované dokumenty z hlediska jejich spolehlivosti, sledovat vnímání osoby a jejího díla v čase a začlenit do svých úvah všechny nové zdroje a poznatky získané v posledních desetiletích.

Knihy má signaturu Xb 42.067.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000094190&local_base=KKL

VÁVROVÁ, Petra, ed. *Kapitoly z konzervace a restaurování plastů II*. Vydání první. V Brně: Technické muzeum – Metodické centrum konzervace, [2021], ©2021. 74 stran. ISBN 978-80-87896-95-2.

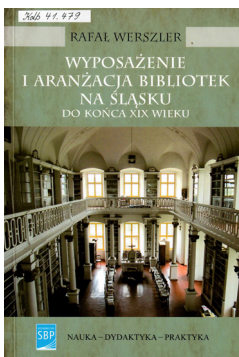
Publikace zaměřená na problematiku ochrany a konzervace syntetických materiálů a artefaktů z nich vyrobených, nacházejících se ve sbírkách kulturních institucí. V knihovnách se týká především knižních vazeb a desek z plastových materiálů (častý je polyvinylchlorid – PVC, ale také např. nitrocelulóza): jak problematické materiály (plastové prvky) v knihách identifikovat, určovat jejich stav a míru poškození, jak a čím čistit plastové vazby, jak tyto

svazky správně umisťovat ve skladištích, jaké mají být podmínky uložení, jak zabránit jejich další degradaci (parametry a postupy preventivní konzervace) atd.

První svazek „kapitol“ o plastech ve fondech sbírkových institucí byl vydán již v roce 2018, též Technickým muzeem v Brně (ve fondu KKL má signaturu Olb 41.890), editorkou byla také Petra Vávrová. Zatímco v tomto starším vydání se knihoven týkají dva příspěvky, ve vydání z roku 2021 je takových příspěvků pět. Popsané zkušenosti knihoven jsou však přínosné pro další sbírkové instituce (muzea, galerie), neboť předmětů ze syntetických materiálů i zde přibývá.

Svazek z roku 2021 má signaturu Olb 10.215/B.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000094744&local_base=KKL

WERSZLER, Rafał. Wyposażenie i aranżacja bibliotek na Śląsku w świetle ich funkcji (do końca XIX wieku) = Equipment and arrangement of libraries in Silesia (the late nineteenth century). Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2019. 313 stran. Nauka, Dydaktyka, Praktyka; 192. ISBN 978-83-65741-35-6.

Monografie je prvním komplexním výzkumem historického knihovního vybavení ve Slezsku. Práce zkoumá stav vybraných místností v již nefunkčních knihovnách, i v knihovnách, které stále fungují na svých původních místech, včetně jejich současného vybavení (knihovní skříně, regály, studijní místa, pupitry...). Je výsledkem literárního a archivního bádání, a také empirických, měřických a fotografických studií; je začleněna do historického rámce, který rozlišuje stylistické a funkční členění vybavení. Práce přesahuje rámec Slezska, neboť součástí studie interiérového designu slezských knihoven je i srovnání s evropskými knihovnamí, včetně českých. Kniha je unikátní jak tímto svým pojetím, tak udivujícím množstvím ilustračního materiálu, který názorně přibližuje práci knihovníků i podmínky čtenářů v minulosti.

Signatura knihy je Kdb 41.479.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000091836&local_base=KKL

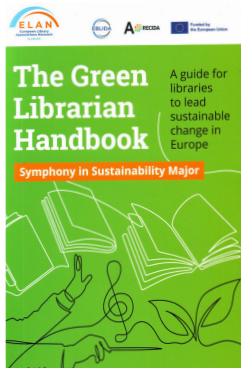
HOPE, Jake. Seeing sense: visual literacy as a tool for libraries, learning and reader development. First published. London: Facet Publishing, 2020. xix, 195 stran. ISBN 978-1-78330-441-7.

Vizuální gramotnost je v našem komplexním digitálním světě emotikonů a vizualizace dat stále důležitější. J. Hope pomocí rozhovorů s ilustrátory, autory a vydavateli a také případových studií knihoven provádí čtenáře úvodem do vizuální gramotnosti, poté představuje vizuální gramotnost jako nástroj pro rozvoj čtení a končí praktickými radami pro knihovníky a informační profesionály, jak vytvářet vizuálně bohaté vzdělávací prostředí.

Uvádí příklady – například *Code Cracker* je zjednodušená barevná Deweyho desetinná klasifikace používaná školní knihovnou v Lancashire. Barevné samolepky a plakáty na hřbetech pomáhají dětem orientovat se v knihovně a najít knihy na témata, která je zajímají. Další příklad je ze Singapuru: knihovna na stromě (*My Treehouse Library*), obrovský strom vytvořený z recyklovaných materiálů se 45 000 tištěnými knihami umístěnými na policích s motivem stromů, kde se prolínají čtení a péče o životní prostředí. Kniha je napsána pro knihovníky, ilustrátory a učitele, kteří vysvětlují, jak obrázky zaujmou a inspirují mladé čtenáře. Cílovým publikem zjevně nejsou děti, ale je to kniha o dětech a vizuální gramotnosti. Autor Jake Hope je konzultantem pro rozvoj čtení a dětské knihy se zájmem o knihovnictví. V britské kampani *Love Libraries Campaign* byl jmenován jedním z deseti nejlepších knihovníků. Pravidelně píše recenze a komentuje dětské knihy pro řadu publikací a webových stránek, včetně předního časopisu o dětských knihách *Books for Křepe* a britského odborného časopisu *The Bookseller*. Jako manažer pro rozvoj čtení a učení v krajské radě Lancashire navrhl a realizoval celoroční propagaci vizuální gramotnosti, a také *Lancashire Reading Trail*, program zaměřený na povzbuzení dětí ke čtení a zároveň na podporu povědomí o místní geografii a kultuře. Byl porotcem řady knižních cen atd. Podle jeho mínění lidé někdy odrazuje pojem vizuální gramotnost. Existuje mnoho různých definic, ale pro autora dané publikace jde také o „čtení“, ovšem s použitím obrázků, znaků a symbolů spíše než slov.

Signatura knihy je Sf 41.615.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000092107&local_base=KKL

The green librarian handbook: symphony in sustainability major / Hague: EBLIDA-European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, [2025?]. 132 stran: barevné ilustrace. ISBN 978-90-8364-866-8.

Tato příručka je komplexním průvodcem, který byl napsán s cílem posílit postavení knihoven v celé Evropě, aby se staly aktivními hráči v době udržitelných změn, ochrany klimatu a ekologie. Kniha je koncipována jako symfonie zaměřená na udržitelnost a nastiňuje roli knihoven a knihovníků při řešení environmentálních, sociálních a ekonomických výzev prostřednictvím inkluzivních, komunitně řízených a ekologicky zaměřených postupů. Příručka informuje o praktických nástrojích a možnostech financování a představuje osvědčené postupy v celé Evropě. Zdůrazňuje

význam environmentální výchovy, kulturní angažovanosti a zároveň poskytuje metodologické postupy a kurátorské zdroje. Příručku vypracovala a vydala organizace EBLIDA (*European Bureau of Library, Information and Documentation Associations*) jako součást svého projektu ELAN (*European Library Association Network*).

Signatury jsou Kff 42.992 a Kff 42.993.

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000098395&local_base=KKL

MACHOVÁ, Anna a VAVROŠOVÁ, Zuzana. Tipy z Knihovny knihovnické literatury. *Knihovna: knihovnická revue*. 2026, roč. 37, č. 1, s. 91–94. ISSN 1802-3252.